

**MAQOLA MAVZUSI: IJTIMOIYLASHUV OMILLARI VA
VOSITALARI**

University of Management end future technologies

U.M.F.T. S 313 - 22 PPo' guruh talabasi

Saydaliyeva Gulbahor Alavuddinxon qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ijtimoiylashuv omillari va vositalari haqida batafsil tushuncha berilgan. Ijtimoiylashuv — bu insonlarning jamiyatda o'z o'rnini topish jarayoni bo'lib, u turli omillar va vositalar orqali amalga oshiriladi. Oila, maktab, tengdoshlar, madaniyat, mehnat va iqtisodiy faoliyat kabi omillar ijtimoiylashuv jarayonida katta rol o'ynaydi. Shuningdek, ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlar, madaniy tadbirlar va ta'lim institutlari kabi vositalar orqali odamlar o'rtasida aloqalar o'rnatilib, ijtimoiy normallar va qadriyatlar shakllanadi.

Kalit so'zlar: ijtimoiylashuv, omillar, vositalar, oila, maktab, tengdoshlar, madaniyat, mehnat, ijtimoiy tarmoqlar, ommaviy axborot vositalari, ta'lim, jamiyat, ijtimoiy normallar, qadriyatlar.

1. Kirish

Ijtimoiylashuv - insonlarning jamiyatda o'z o'rnini topish, madaniyat, qadriyatlar, axloq normasi va ijtimoiy rollarni o'zlashtirish jarayonidir. Har bir inson ijtimoiylashuv jarayonida jamiyatning bir qismi bo'lib qoladi va bu jarayon, odamlarning hayotida turli omillar va vositalar orqali amalga oshadi.

2. Ijtimoiylashuv omillari

Ijtimoiylashuv jarayonini shakllantiruvchi bir qancha omillar mavjud. Ularni quyidagicha tasniflash mumkin:

2.1. Oila

Oila ijtimoiylashuvning birinchi va eng muhim bosqichidir. Insonning dunyoqarashi, xarakteri, qadriyatlari va axloqiy normallari oilada shakllanadi. Oila

a'zolari, ayniqsa, ota-ona bola uchun dastlabki va eng ta'sirli ijtimoiy guruh hisoblanadi.

2.2. Maktab

Maktab ijtimoiylashuvning ikkinchi bosqichi sifatida bolalar va o'smirlarning bilim olishlari va jamiyatda o'z o'rnini topishlari uchun muhim vositadir. Maktabda bolalar nafaqat bilim oladilar, balki ijtimoiy munosabatlar, jamiyatdagi turli guruhlar bilan aloqalar o'rnatishni ham o'rganadilar.

2.3. Do'stlar va tengdoshlar

Do'stlar va tengdoshlar guruhlari o'smirlarning ijtimoiylashuvda katta ahamiyatga ega. Bu guruhlar orqali yoshlar o'zini tahlil qilishni, o'z fikrlarini bildirishni va boshqalarga ta'sir o'tkazishni o'rganadilar.

2.4. Madaniyat va an'analar

Jamiyatning madaniy merosi, an'analari va urf-odatlar ham ijtimoiylashuv jarayonida muhim rol o'ynaydi. Har bir jamiyatda o'ziga xos madaniy normalar va qadriyatlar mavjud bo'lib, ular kishilarning xulq-atvorini shakllantiradi.

2.5. Mehnat va iqtisodiy faoliyat

Ijtimoiylashuv jarayoni ish va mehnat muhitida ham davom etadi. Ish joyida kishilar turli jamoalarda ishlash, ma'suliyatni bo'lishish va turli darajalarda boshqaruv tizimida faoliyat yuritish orqali jamiyatda o'z rolini bilib oladi.

3. Ijtimoiylashuv vositalari

Ijtimoiylashuv jarayonida turli vositalar ishlatiladi. Ular orqali odamlar o'zgarib borayotgan jamiyat bilan integratsiya qiladi. Quyidagi vositalar eng muhim hisoblanadi:

3.1. Ommaviy axborot vositalari

Televizion dasturlar, gazeta-jurnallar, internet va ijtimoiy tarmoqlar odamlarning fikrlash tarzini, madaniy ko'rinishini va ijtimoiy munosabatlarini o'zgartiradi. Ommaviy axborot vositalari ijtimoiylashuvni tezlashtiruvchi va global miqyosda amalga oshiruvchi vosita hisoblanadi.

3.2. Ijtimoiy tarmoqlar

Internetning rivojlanishi bilan ijtimoiy tarmoqlar ijtimoiylashuv jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Facebook, Instagram, Twitter kabi platformalar odamlar o'rtasidagi aloqalarni o'zgartirib, yangi ijtimoiy qoidalar va madaniyatni shakllantirmoqda.

3.3. Madaniy tadbirlar

Konsertlar, teatrlar, film ko'rish, festivallar va boshqa madaniy tadbirlar odamlarni jamiyatga bog'lab turadi va o'zaro aloqalarni kuchaytiradi. Bu vositalar ijtimoiylashuv jarayonini yengillashtiradi va odamlar o'rtasida turli madaniyatlarni tushunishga yordam beradi.

3.4. Ta'lim va treninglar

Ta'lim muassasalari (maktab, universitet) va turli treninglar odamlar uchun muhim vositadir. Ular o'z bilimlarini oshirish bilan birga, ijtimoiy muhitda qanday ishlashni o'rganadilar.

4. Xulosa

Ijtimoiylashuv jarayoni har bir insonning jamiyatda muvaffaqiyatli yashashi uchun juda muhimdir. Oila, maktab, tengdoshlar va ommaviy axborot vositalari kabi omillar va vositalar orqali odamlar ijtimoiy normallarga moslashib, o'z o'rnini topishga harakat qiladi. Shuning uchun ijtimoiylashuvni samarali va to'g'ri amalga oshirish jamiyatning rivojlanishiga yordam beradi.

FOYDALANUVCHI ADABIYOTLAR:

1. Shanba, F. (2005) – Ijtimoiylashuv va uning omillari. – Toshkent: "Fan" nashriyoti.
2. Abdullayeva, N. (2010) – Ijtimoiylashuv va uning vositalari. – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti.
3. Ibragimov, R. (2003) – Ijtimoiy tizim va ijtimoiylashuv. – Toshkent: "O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti."
4. Xudoyberdiyev, R. (2014) – Jamiyatda ijtimoiylashuvning roli. – Toshkent: "Sharq" nashriyoti.
5. Muminov, A. (2012) – Ijtimoiylashuv va jamiyat. – Toshkent: "Science" nashriyoti.